

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.19.1.2023

Halina Szymańska
Prezes
Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/037 – Wsparcie rolnictwa ekologicznego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ¹ - Biuro Powiatowe w Olsztynie ² , 10-417 Olsztyn, ul. Towarowa 20.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Halina Szymańska, Prezes, od 20 października 2020 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Prezes ARiMR Tomasz Nowakowski od 29 maja 2020 r. do 19 października 2020 r., p.o. Prezes ARiMR Tomasz Nowakowski od 28 sierpnia 2019 r. do 28 maja 2020 r., Prezes ARiMR Maria Fajger od 2 listopada 2017 r. do 27 sierpnia 2019 r. Kierownikiem BP ARiMR była Bogusława Popielarz – Borko od 26 lutego 2016 r. do chwili obecnej.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja wsparcia rolnictwa ekologicznego.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019 – 2023 ³ , z uwzględnieniem faktów i dowodów wykraczających poza ten okres mających znaczenie dla badanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontrolerzy	1. Wojciech Dąbrowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/131/2023 z 9 października 2023 r. 2. Leszek Żywucki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/137/2023 z 16 października 2023 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dalej: ARiMR.

² Dalej: BP ARiMR.

³ Do dnia 6 grudnia 2023 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania BP ARiMR w zakresie udzielania pomocy finansowej na wsparcie rolnictwa ekologicznego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W okresie objętym kontrolą w BP ARiMR prawidłowo udzielano pomocy finansowej na wsparcie rolnictwa ekologicznego w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (dalej: PROW). Stwierdzono bowiem, że przestrzegano procedur wewnętrznych, zapewniając sprawną obsługę działania „Rolnictwo ekologiczne”. W sposób prawidłowy przyjmowano, rejestrowano i rozpatrywano wnioski o przyznanie płatności w ramach ww. działania, a wydawane decyzje zawierały elementy wymagane art. 107 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (dalej: Kpa)⁶.

W BP ARiMR zapewniono także stan zatrudnienia wystarczający do realizacji zadań w ramach ww. działania. Zadania związane z obsługą wniosków o dofinansowanie wykonywały osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje potwierdzone m.in. pozytywnymi wynikami egzaminów po odbyciu przez nich szkoleń.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą w BP ARiMR w Olsztynie sprawy związane z zarządzaniem i realizacją płatności w ramach „Rolnictwa ekologicznego” realizowane były w dwóch komórkach organizacyjnych, tj. w Wydziale ds. Płatności Bezpośrednich i Pomocy Krajowej⁷ oraz Wydziale ds. Ewidencji Producentów i Rejestracji Zwierząt⁸.

W komórkach tych ww. sprawami zajmowało się łącznie 32 pracowników, w tym: 24 pracowników w WPBiPK, trzech w WEPiRZ, kierownik BP ARiMR i jego zastępca, dwóch naczelników ww. wydziałów i jeden pracownik ds. kancelaryjno – biurowych (łącznie 5 osób).

W badanym okresie wszystkie etaty były obsadzone. Ich liczbę określał corocznie Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie⁹, wydając stosowne zarządzenia.

Wszyscy pracownicy zatrudnieni w ww. komórkach organizacyjnych posiadali wykształcenie wyższe oraz kierunek wykształcenia, który był zgodny z tzw. opisami stanowisk określonymi w Zarządzeniu¹⁰ Prezesa ARiMR.

Podział obowiązków i odpowiedzialności pracowników w komórkach związanych z zarządzaniem i realizacją płatności ekologicznych został określony w regulaminie organizacyjnym ARiMR¹¹. Zadania dotyczące spraw rolnictwa ekologicznego BP ARiMR przypisano ww. 32 pracownikom w zakresach czynności, które były na bieżąco aktualizowane w zależności od potrzeb BP ARiMR.

(akta kontroli str.5-26)

W badanym okresie 32 pracowników odpowiedzialnych za zarządzanie i realizację płatności na rolnictwo ekologiczne było przeszkolonych w zakresie płatności

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 775, ze zm.

⁷ Dalej: WPBiPK, do 08.03.2023 r. Wydział Działań Społecznych i Środowiskowych oraz Płatności Bezpośrednich.

⁸ Dalej: WEPiRZ, do 08.03.2023 r. Wydział Rejestracji Zwierząt.

⁹ Dalej: Prezes ARiMR.

¹⁰ Nr 27/2010 z dnia 15 kwietnia 2010 r. w sprawie zasad dokonywania opisów i wartościowania stanowisk pracy w ARiMR oraz Zarządzenia nr 87/2019 Prezesa ARiMR z dnia 5 lipca 2019 r. w sprawie zasad dokonywania opisów stanowisk pracy w ARiMR uchylające Zarządzenie z dnia 15 kwietnia 2020 r.

¹¹ Przyjętym Zarządzeniem nr 14/2019 z dnia 13 lutego 2019 r. i 93/2021 z dnia 7 września 2021 r.

ekologicznych, ponieważ odbyli oni od 1 do 5 szkoleń, których tematyka obejmowała zasady przyznawania płatności w zakresie „Rolnictwa ekologicznego”, w tym: m.in.: PROW 2014-2020.

Były to szkolenia wewnętrzne udostępnione na platformie e-szkoleń w formie e-learningu, przygotowane przez pracowników centrali ARiMR. Pracownicy ci zdali również egzamin z zasad przyznawania płatności ekologicznych PROW 2014 – 2020.

(akta kontroli str.27-49)

W analizowanym okresie stan przygotowania BP ARiMR do obsługi działania „Rolnictwo ekologiczne” oraz realizacja tego działania nie był kontrolowany przez Centralę Agencji. Działalność BP ARiMR, była natomiast poddana dwóm wizytacjom przeprowadzonym w 2019 r. i w 2021 r. przez Warmińsko-Mazurski Oddział Regionalny ARiMR w Olsztynie.

Zakres tych wizytacji obejmował m.in. nadzór nad realizacją zadań nałożonych na biura powiatowe w ramach pomocy finansowej w zakresie działania „Rolnictwo ekologiczne” w ramach PROW 2014 – 2020, odpowiednio za rok 2018 i za rok 2020.

W wyniku wizytacji w 2019 r. stwierdzono uchybienia polegające m.in. na prowadzeniu obsługi niektórych wniosków niezgodnie z obowiązującym harmonogramem. W 2021 r. stwierdzono uchybienia polegające m.in. na wydaniu jednej decyzji w sprawie przyznania płatności ekologicznej po ustalonym, przepisami prawa terminie oraz niezłączeniu w systemie ZSZiK¹² decyzji w sprawie przyznania płatności ekologicznej do załączników do wniosku W-2/394.

Po każdej z ww. wizytacji BP ARiMR zostało zobowiązane do wyeliminowania stwierdzonych uchybień. Z udzielonych przez kierownika BP ARiMR odpowiedzi na zalecenia sformułowane w wyniku ww. wizytacji wynikało m.in., że zostały podjęte działania w celu ich wyeliminowania, ponieważ kierownik BP ARiMR zobowiązał pracowników do prowadzenia obsługi wniosków zgodnie z obowiązującym harmonogramem oraz załączania decyzji w sprawie przyznania płatności ekologicznej do załączników do wniosku.

W 2019 r. w BP ARiMR został przeprowadzony przez Izbę Administracji Skarbowej w Olsztynie audyt dwóch beneficjentów. Przedmiotem audytu było gospodarowanie środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej ramach audytu certyfikującego Europejskiego Funduszu Rolniczego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich dotyczący Beneficjenta ID 025453794, nr płatności 81806491, 81806492, 81806493 oraz gospodarowanie środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej w ramach audytu certyfikującego Europejskiego Funduszu Rolniczego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, dotyczący Beneficjenta ID 072162144, nr płatności 81820595, 81820596, 81820597. W wyniku przeprowadzonego audytu nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str.50-52)

W ramach prowadzonej akcji informacyjnej w zakresie m.in. „Rolnictwa ekologicznego” prowadzone były szkolenia rolników przez pracowników BP ARiMR we współpracy z pracownikami Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Olsztynie.

W 2019 r. przeprowadzono 7 szkoleń w okresie od 15 do 29 marca. Przedmiotem tych szkoleń były: „Zasady i wymogi przyznawania płatności bezpośrednich i ONW w 2019 r. Wypełnianie wniosków o przyznanie płatności w formie elektronicznej”. Pracownik BP ARiMR przeprowadzał szkolenia dotyczące wypełniania wniosku o przyznanie płatności w formie elektronicznej, omawiając poszczególne funkcjonalności systemu w aplikacji demonstracyjnej eWniosekPlus oraz informował o najważniejszych zmianach dotyczących przyznawania płatności w „kampanii

¹² Dalej: Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli.

2019”. W trakcie spotkania uczestnicy zadawali pytania, a prowadzący na bieżąco wyjaśniał newralgiczne kwestie związane z „kampanią 2019”, jak również kwestie związane z eWnioskiem.

W 2023 r. przeprowadzono 6 szkoleń w okresie od 9 do 21 marca, przedmiotem których były: „Filar I: warunkowość, płatności bezpośrednio, ekoschematy, dopłaty do produkcji”. Pracownik BP ARiMR, przeprowadzając to szkolenie omawiał również zagadnienia związane z Interwencją: „Rolnictwo ekologiczne”, inicjowane przez uczestników szkolenia.

Jak wyjaśniła Kierownik Biura, BP ARiMR nie ponosiło kosztów tych szkoleń. Biuro powiatowe nie ponosiło również kosztów związanych z prowadzonymi akcjami informacyjnymi, gdyż nie leży to w jego kompetencji¹³.

Ponadto w latach 2019-2023 wg stanu na 6 grudnia 2023 r. pracownicy BP ARiMR brali co roku udział w targach rolniczych, podczas których przekazywano informacje, ulotki i inne materiały informacyjne na temat możliwości uzyskania wsparcia, w tym wsparcia w ramach „Rolnictwa ekologicznego”.

We wszystkich 18 szkoleniach brało udział 242 uczestników.

Jak wyjaśniła Kierownik BP ARiMR, podczas imprez jak wyżej, BP ARiMR wystawiało swoje stoisko, obsługiwane przez kompetentnych pracowników, udzielających merytorycznych i fachowych informacji zainteresowanym, w tym w zakresie „Rolnictwa ekologicznego”. Stoisko wyposażone było m.in. w materiały informacyjne w tym ulotki i biuletyny.

(akta kontroli str.59-61, 107-108)

Ustalone przez Prezesa ARiMR procedury dotyczące obsługi działania „Rolnictwo ekologiczne”, obowiązujące w latach 2019-2023 zostały wprowadzone 15 marca 2019 r. Były one zmieniane trzykrotnie w 2019 r., pięciokrotnie w 2020 r. i dwukrotnie w 2021 r. i 2022 r. W latach 2019-2023 (do 17 października 2023 r.) Kierownik BP ARiMR nie zgłaszała Prezesowi ARiMR propozycji zmian w tych procedurach.

Kierownik BP ARiMR wyjaśniła, że zmiany wprowadzane w ww. procedurach, które stanowią narzędzie pomocnicze, nie miały wpływu na prawidłowość i terminowość obsługi wniosków o udzielenie płatności ekologicznej.

W BP ARiMR od 2015 roku funkcjonuje system informatyczny IACSplus obsługujący działanie „Rolnictwo ekologiczne” w ramach PROW 2014-2020. Do systemu IACSplus wprowadzane były wnioski o przyznanie płatności ekologicznej. Następnie przeprowadzana była kontrola kompletności wniosku, kontrola administracyjna, naliczenie oraz zatwierdzenie płatności, tworzenie, przegląd oraz zatwierdzanie list zleceń płatności (dalej: LZP), a od „kampanii 2020” – przegląd sprawy.

Jak wyjaśniła Kierownik BP ARiMR w ramach przyjmowania, ewidencjonowania i obsługi wniosków o przyznanie płatności ekologicznej PROW 2014-2020 wykorzystywane były również systemy towarzyszące:

- RED – system kancelaryjny, za pośrednictwem którego odbywało się ewidencjonowanie (rejestr) dokumentów przychodzących i wychodzących z BP i za pośrednictwem, którego prowadzona była eTeczka sprawy.
- eWniosekPlus – platforma służąca do składania wniosków. Pracownicy BP, logując się na własnych loginach i przy pomocy indywidualnych haseł, mieli możliwość podglądu złożonych wniosków przez producentów rolnych.
- ZSZiK – system wspomagający, za pośrednictwem którego odbywała się m.in. automatyczna i manualna rejestracja spraw, przegląd spraw, zawieszanie

¹³ Koszty ponosił Warmińsko – Mazurski Oddział Regionalny ARiMR.

i odwieszanie spraw, rejestracja odwołań od decyzji, wydawanie i unieważnianie decyzji.

- PROW – do kampanii 2019 system wykorzystywany w celu tworzenia LZP, obecnie służy do przeglądu, zamykania uczestnictw m.in. ekologicznych.

Jak wyjaśniła Kierownik BP ARiMR, przy obsłudze płatności ekologicznych PROW 2014-2020 czynnością wykonywaną manualnie było wprowadzanie danych z wykazów przekazywanych przez jednostki certyfikujące. Jednostki certyfikujące przekazywały dane do centrali, a następnie dane te były zamieszczane na portalu wewnętrznym. Dane te pracownik BP ARiMR, w ramach kontroli administracyjnej sprawy, wprowadzał do systemu IACSplus. Wprowadzanie danych z wykazów przekazanych przez jednostki certyfikujące odbywało się na bieżąco i nie miało wpływu na sprawność obsługi wniosków. Dodatkowo do systemu IACSplus manualnie wprowadzane były dane z dokumentów składanych przez wnioskodawców oraz wyniki z kontroli na miejscu przeprowadzonej w innym zakresie niż kontrola w ramach działania Rolnictwo ekologiczne.

Pracownicy BP ARiMR obsługujący wnioski złożone w ramach PROW zostali zobowiązani, w podpisanych przez nich zakresach obowiązków, do stosowania zasady „dwóch par oczu” (tj. nie mogli oni w jednej sprawie, na poszczególnych jej etapach, wykonywać więcej niż jednego rodzaju czynności) oraz do przestrzegania Polityki antykorupcyjnej w ARiMR i Kodeksu Etyki Pracowników ARiMR¹⁴

W kontrolowanym okresie wystąpił jeden przypadek wyłączenia pracownika z powodu konfliktu interesów z postępowań dotyczących działania „Rolnictwo Ekologiczne”.

(akta kontroli str.61-83, 90-93, 95-96)

W latach 2019-2022 do BP ARiMR wpłynęło łącznie 2184 wnioski o przyznanie płatności ekologicznej (w poszczególnych latach odpowiednio: 532, 507, 553 i 592), z tego 456 składane po raz pierwszy (odpowiednio: 82, 110, 139 i 125) i 1728 stanowiące kontynuację wniosków złożonych w latach poprzednich (odpowiednio: 450, 397, 414 i 467). Spośród ww. 2184 wniosków, 11 zostało odrzuconych z powodu niespełniania przez wnioskodawcę wymogów niezbędnych do uzyskania płatności.

Analiza przestrzegania prawidłowości zasad obsługi wniosku o przyznanie pomocy, począwszy od jego zarejestrowania do wydania decyzji o przyznaniu pomocy lub jej nieprzyznaniu, przeprowadzona na próbie ośmiu wniosków wykazała m.in., że we wszystkich przypadkach:

- wnioski te zostały złożone w formie elektronicznej, były kompletne i zgodne z obowiązującym wzorem,
- zawarte w nich dane zostały zweryfikowane,
- dane zawarte we wniosku były zgodne z danymi posiadanymi przez BP ARiMR i danymi uzyskanymi od jednostek certyfikujących,
- wnioskodawcy spełnili wymogi uprawniające do płatności ekologicznej i wszystkim wydano decyzje udzielające tej płatności.

(akta kontroli str.84-89)

W kontrolowanym okresie nie wystąpiły przypadki wstrzymania postępowań o udzielenie płatności ekologicznych ze względu na wyczerpanie limitu środków przewidzianych w danym roku na obsługę działania „Rolnictwo ekologiczne”.

Kierownik BP ARiMR wyjaśniła, że wykazy gospodarstw ekologicznych z jednostek certyfikujących były przekazywane do Prezesa ARiMR na skrynkę mailową wykazy@arimr.gov.pl. Dane z tych wykazów były zamieszczane przez Departament

¹⁴ Wprowadzone zarządzeniami Prezesa ARiMR odpowiednio: Nr 81/2016 z 8 sierpnia 2016 r. i Nr 8/2022 z 28 stycznia 2022 r.

Płatności Bezpośrednich na wewnętrznym portalu, do którego mają dostęp pracownicy Biur Powiatowych. Dane te¹⁵ były następnie wprowadzane przez pracowników obsługujących sprawy ekologiczne do systemu IACSpplus.

(akta kontroli str.94-96)

W latach 2019-2022 Kierownik BP ARiMR wydał łącznie 2184 decyzje administracyjne (odpowiednio w poszczególnych latach: 532, 507, 553 i 592)¹⁶. Dotyczyły one wniosków o płatność w łącznej kwocie 65 467,8 tys. zł (odpowiednio: 13 097,4 tys. zł, 13 661,7 tys. zł, 19 000,4 tys. zł i 19 708,3 tys. zł). Na ich podstawie w ww. okresie zrealizowano 2173 płatności (odpowiednio: 528, 504, 551 i 590) w łącznej kwocie 65 540,8 tys. zł. Przeciętny okres między złożeniem wniosku przez producenta rolnego a wydaniem decyzji o udzieleniu płatności wyniósł w ww. okresie 277 dni (296, 257, 255 i 302 w poszczególnych latach).

Badanie próby ośmiu decyzji w sprawie przyznania płatności w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” PROW wykazało m.in., że wszystkie decyzje:

- zawierały elementy wymagane art. 107 §1 Kpa, tj.: oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydania decyzji;
- zostały wydane w terminie określonym art. 31 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW na lata 2014-2020¹⁷, tj. do dnia 1 marca roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej pomocy.

(akta kontroli str.84-86, 97-98)

W latach 2019-2023 (do 16 października 2023 r.) do BP ARiMR wpłynęło łącznie 17 odwołań dotyczących decyzji o udzieleniu płatności ekologicznej w ramach PROW (cztery w 2019 r., cztery w 2020 r., pięć w 2021 r., oraz cztery w 2022 r.). Rozstrzygnięcia w sprawie ww. odwołań były następujące:

- utrzymanie w mocy decyzji BP ARiMR – siedem przypadków,
- zmiana decyzji BP ARiMR – dwa przypadki,
- uchylenie decyzji BP ARiMR – sześć przypadków,
- dwa odwołania pozostawały w trakcie procedowania.

Badanie dokumentacji dotyczącej ośmiu wybranych losowo odwołań od decyzji przyznającej płatność w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne”¹⁸ wykazało m.in., że:

- Wszystkie decyzje (w stosunku do których wniesiono odwołanie) zawierały elementy wymagane art. 107 §1 Kpa, tj.: oznaczenie organu administracji publicznej, datę wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie, czy

¹⁵ Zgodne z danymi wykazywanymi w ewidencji BP ARiMR.

¹⁶ W tym 11 odmownych.

¹⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 2422, ze zm.

¹⁸ Próba została dobrana losowo – po dwa odwołania z 2019 r., 2020 r., 2021 r., 2022 r. Obejmowała ona następujące decyzje, znak sprawy: 0262-65110-0262-00000386/18 z 26.06.2019 r., 0262-65110-0262-00000055/16/18 z 9.02.2019 r., 0262-65110-0262-00000025/16/19 z 7.02.2020 r., 0262-65110-0262-00000006/19 z 18.12.2019 r., 0262-65110-0262-00000414/20 z 15.12.2020 r., 0262-65110-0262-00000464/20 z 19.02.2021 r., 0262-65110-0262-00000571/18/21 z 1.02.2022 r., 0262-65110-0262-00000513/20/21 z 11.02.2022 r.

i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydania decyzji.

- Siedem decyzji) zostało wydanych w terminie określonym art. 31 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PROW na lata 2014-2020, tj. do dnia 1 marca roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej pomocy. Jedna decyzja¹⁹ wydana została 26 czerwca 2019 r., tj. po ww. terminie, przy czym BP ARiMR, stosownie do wymogu art. 36 Kpa, poinformowało pisemnie stronę postępowania, że sprawa nie zostanie załatwiona w terminie, z uwagi na prowadzone postępowanie w zakresie ustalenia powierzchni kwalifikowanej do płatności na działkach rolnych zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności, a także wskazało planowany termin załatwienia sprawy oraz informowało o prawie do wniesienia ponaglenia.
- W trzech przypadkach BP ARiMR wydało decyzje, w których odmówiono przyznania płatności²⁰, ponieważ odpowiednio w jednym przypadku złożono wniosek na niewłaściwy okres programowania, w drugim - stwierdzono uprawy niedotowane; w kolejnym ustalono, że podmiot nie znajdował się w wykazie jednostki certyfikującej.
- W pięciu decyzjach²¹ BP ARiMR ograniczyła płatność bądź odmówiła płatności, ponieważ niektóre grunty wykraczały poza granice działek w stosunku do deklarowanej we wniosku; w decyzjach tych wskazano § 12 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 13 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Rolnictwo ekologiczne” objętego PROW²².
- Wszystkie odwołania zostały wniesione w ustawowym terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji, wynikającym z art. 129 § 2 Kpa.
- Wszystkie odwołania zostały przekazane do Warmińsko – Mazurskiego Oddziału Regionalnego ARiMR w Olsztynie²³ w ustawowym terminie siedmiu dni wynikającym z art. 133 Kpa.
- Cztery decyzje²⁴ zostały utrzymane w mocy przez W-M OR ARiMR w Olsztynie.
- W trzech przypadkach decyzje²⁵ zostały uchylone do ponownego rozpoznania przez W-M OR ARiMR w Olsztynie. Po ponownym rozpoznaniu sprawy w jednym przypadku wpłynęło odwołanie, które nie zostało uwzględnione przez W-M OR ARiMR w Olsztynie (decyzja utrzymana w mocy).
- W jednym przypadku uchylono decyzję²⁶ i orzeczono co do istoty sprawy przyznając płatność.

(akta kontroli str.53-58)

¹⁹ Znak sprawy: 0262-65110-0262-00000386/18.

²⁰ Znak sprawy: 0262-65110-0262-00000386/18 z 26.06.2019 r., 0262-65110-0262-00000055/16/18 z 9.02.2019 r., 0262-65110-0262-00000025/16/19 z 7.02.2020 r.

²¹ Znak sprawy: 0262-65110-0262-00000006/19 z 18.12.2019 r., 0262-65110-0262-00000414/20 z 15.12.2020 r., 0262-65110-0262-00000464/20 z 19.02.2021 r., 0262-65110-0262-00000571/18/21 z 1.02.2022 r., 0262-65110-0262-00000513/20/21 z 11.02.2022 r.

²²Dz.U. z 2018 r. poz. 1784, ze zm.

²³ Dalej: W-M OR ARiMR w Olsztynie.

²⁴ Znak sprawy: 0262-65110-0262-00000386/18 z 26.06.2019 r., 0262-65110-0262-00000025/16/19 z 7.02.2020 r, 0262-65110-0262-00000414/20 z 15.12.2020 r. 0262-65110-0262-00000464/20 z 19.02.2021 r.

²⁵ Znak sprawy: 0262-65110-0262-00000055/16/18 z 9 lutego 2019 r., 0262-65110-0262-00000006/19 z 18.12.2019 r., 0262-65110-0262-00000571/18/21 z 1.02.2022 r.

²⁶ Znak sprawy: 0262-65110-0262-00000513/20/21 z 11.02.2022 r.

W latach 2022-2023 (do 6 listopada) wpłynęło osiem skarg (od jednego beneficjenta), w tym trzy skierowane bezpośrednio do Kierownika BP ARiMR, cztery za pośrednictwem prowadzącego rejestr skarg i wniosków Departamentu Kontroli Wewnętrznej Centrali ARiMR oraz Biura Kontroli Wewnętrznej W-M OR ARiMR w Olsztynie oraz jedna skarga za pośrednictwem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie.

Skargi dotyczyły przyznania płatności ekologicznej nieuwzględniającej całego obszaru objętego wnioskiem. Zdaniem Kierownika BP ARiMR nie można było przyznać płatności w ramach rolnictwa ekologicznego dla całości wnioskowanego obszaru, gdyż należało wykluczyć obszar nie będący w posiadaniu wnioskodawcy (według zapisów w księdze wieczystej przedmiotowej działki). W związku z tym 31 stycznia 2023 r. Kierownik BP ARiMR wydał decyzję (dotyczącą sześciu skarg) w sprawie przyznania płatności ekologicznej, wykluczając obszar niebędący własnością skarżącego. W 2023 r. w przedmiotowej sprawie zostały złożone kolejne dwie skargi, których rozpatrywanie jest w toku.

BP ARiMR nie przeprowadzało kontroli na miejscu (KnM), gdyż nie leży to w jego kompetencji. Jak wyjaśniła Kierownik BP ARiMR zgodnie z Zarządzeniem Nr 30/2023 Prezesa ARiMR z dnia 9 marca 2023 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego ARiMR, w tym § 37 ust. 3, zadania oddziału regionalnego, o których mowa w § 36 ust. 3 pkt 8, 10, 11, 20, 37, 38 realizuje Biuro Kontroli na Miejscu (dalej: BKM). W myśl § 36 ust. 3 pkt 11, 38 BKM odpowiednio:

- przeprowadza kontrole wnioskodawców i beneficjentów,
- rozpatruje zastrzeżenia lub umotywowane uwagi wniesione do ustaleń zawartych w informacji pokontrolnej, raporcie lub protokole z czynności kontrolnych w zakresie określonym w przepisach.

(akta kontroli str.95, 99-106)

W okresie objętym kontrolą BP ARiMR nie monitorowało stanu liczbowego gospodarstw, powierzchni upraw ekologicznych, a także liczby przetwórnicy ekologicznych na terenie powiatu olsztyńskiego. Jak wyjaśniła Kierownik BP ARiMR monitorowanie stanu liczbowego ekologicznych gospodarstw rolnych, powierzchni upraw ekologicznych, a także przetwórnicy ekologicznych nie jest zadaniem realizowanym przez ARiMR. ARiMR została wyznaczona przez Rząd RP do pełnienia roli akredytowanej agencji płatniczej. Zajmuje się wdrażaniem instrumentów współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej oraz udziela pomocy ze środków krajowych. Do zadań ARiMR należy promowanie „Rolnictwa ekologicznego” poprzez realizację działania Rolnictwo ekologiczne objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz realizację Interwencji Rolnictwo ekologiczne w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki rolnej na lata 2023 – 2027. Należy nadmienić, że uczestnictwo w tych programach jest dobrowolne, zatem rolnik prowadzący gospodarstwo rolne zgodnie z metodami „Rolnictwa ekologicznego” nie ma obowiązku składania wniosków o przyznanie dofinansowania w ramach ww. programów. Agencja nie prowadzi również ewidencji przetwórnicy ekologicznych.

(akta kontroli str. 96)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli w związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Olsztyn, 15 grudnia 2023 r.

Kontroler
Wojciech Dąbrowski
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie
Dyrektor

z up. Wicedyrektor
Barbara Zajdel

.....
podpis